

У новијој повести јужнословенских народа феномен титоистичког преузимања власти на просторима Југославије још увек остаје недовољно разјашњен услед низа околности од којих су две најбитније: недостатак архивске грађе на просторима Југославије и невољност државних повесничара да истерају истину на чистац.

Наравно, остајала је могућност да како инострани тако и повесничари из дијаспоре употребе изворе који су се могли наћи ван Југославије, што су они и радили, али домаћи читаоци, сем уског круга струковних стручњака који су путовали по иностранству, нису имали великих користи од овакве стручне литературе из једноставног разлога што титоистички цензори нису дозвољавали да се овакве, за режим компромитујуће књиге, појављују у преводу на југословенском тржишту, а ако би се то којим случајем и десило, компромитујуће странице оригинала нису се појављивале у преведеним издањима. Тако је, на пример, уз личну Титову дозволу, преведена књига о четницима Драже Михаиловића од Јозе Томашевића са енглеског на српскохрватски (*Četnici u Drugom svjetskom ratu*

Zagreb, 1979. g.) али без за нас овде три кључне странице (са фотографијама немачких официра и партизанског руководства) које говоре о мартовским преговорима и споразуму на релацији Немци – партизани.

Што се тиче околности недостатка релевантних повесних источника за период грађанског рата (1941 – 1945) морају се напоменути основни разлози за овакво *de facto* стање ствари:

Победник у грађанском рату, тј. Титоисти, је смишљеном и добро организованом политиком уклањања, па чак и физичког уништавања, како своје сопствене тако и „непријатељске“ архивске грађе, успео да у кратком временском раздобљу након окупације Србије и Београда у јесен 1944. г. елиминише све компромитујуће аутентичне и оригиналне документе који би могли у већој или мањој мери да оспоре политикантску пропаганду званичне титоистичке историографије након рата. Тако, нпр, у југословенским архивама се не могу наћи кључна документа о отвореној сарадњи Титових партизана са усташама, шиптарским балистима и Немцима као и о отвореној антисрпској политици и војним акцијама титоистичког Врховног штаба као и њему

потчињених оперативних командних штабова на терену. Стога су у овом контексту сачувана немачка и италијанска документа, као и дневници и мемоарска литература немачких и италијанских команданата (нпр. дневник аустријског генерала у служби Вермахта Глеzea фон Хорстенауа који је био немачки опуномоћени генерал у НДХ и који се у Загребу првенствено бавио обавештајним радом) од кључне важности за разоткривање праве истине о политици и циљевима борбе Политбироа КПЈ у времену борбе за преузимање власти у Југославији за време Другог светског рата.

Победник је такође, исто тако добро смишљеном политиком, убацивао фалсификована документа, а нарочито фалсификоване фотографије у фајлове супарничке стране који се и дан данас могу наћи по разноразним архивама широм бивше Југославије (док су са друге стране фотографије партизана са Немцима „нестале“ из свих архива ако су у њима икада и биле: нпр, фотографија Љубићког партизанског одреда са немачким војником у средини у доњем реду, Аугуста Хелера, настала у околини Чачка 1941). Ова политика фалсификовања повесних источника се нарочито систематски примењивала у случајевима када је требало компромитовати руководећи кадар југословенске војске у отаџбини (ЈВУО) под командом ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића. Разлози за овакву политику убацивања фалсификата у фајлове „четничке“ грађе се лако могу објаснити и схватити, уколико се зна да је већ од самог почетка грађанског рата, па све до самог његовог краја ЈВУО био и остао једини војно-политички непријатељ који је озбиљно стајао на титоистичком путу преузимања власти, те стога није нимало чудно да су сами Титоисти грађански рат и започели у јулу 1941. (након што је Павелић, уз немачко одобрење послао Тита из Загреба у Београд као што су то урадили Немци са Лењином 1917, пославши га у Русију да преузме власт и потпише капитулацију) и настојали да га скончају тек хватањем живог команданта ЈВУО.

Ипак, без обзира на горе наведене ставке, југословенски повесничари, било режимски или не, до сада нису успели да дају одговор на вероватно круцијално питање у вези са комунистичким преузимањем власти: *Зашто су се етнички Срби - сељаци у масама прикључивали Титоистима* ?

У покушају одгонетања ове загонетке као прво што треба истаћи јесте да су највећи део борачког састава титоистичких војних формација чинили управо Срби – сељаци, али не и припадници других народа и народности, док је командни кадар истих тих јединица у великом броју случајева био несрпски. Дакле, питање се своди на то зашто су српски сељаци пристајали да им командују несрби и да им (не)српски политички комесари испирају мозгове опроштајничком политиком „братства и јединства“.

Као друго, идеолошки је комунистички Титоизам био далеко од патријархалног конзервативизма једног српског сеоског домаћина који се, истина, нашао у ситуацији без куће и огњишта (првенствено на просторима НДХ), али који је ипак на терену могао да бира између Титоиста и ЈВУО.

Као треће, већ борећи се на страни Титоиста, српски домаћин је врло лако могао да види и схвати да се у суштини бори против интереса свог сопственог народа и да му командују србофоби најразноврснијих профила и то са ознакама стране (Црвене) армије, па стога остаје необјашњен феномен масовнијег непребегавања на страну ЈВУО из титоистичких редова.

На ова горућа питања режимска титоистичка историографија је давала неубудљива фразеолошка објашњења по принципу „црно-бело“, типа да је слободарски дух српског домаћина од почетка самог рата врло добро осетио ко се стварно бори против окупатора. Овакве пропагандне флоскуле ћемо коначно оставити по страни, јер једноставно не одговарају истини на терену, али ћемо покушати да дамо одговор на горе постављено питање уз помоћ једног, али сматрамо епохалног, архивског документа који објашњава сву суштину комунистичког начина борбе за освајање власти. Наиме, иако су победници након рата настојали да елиминишу на овај или онај начин сву за њих компромитујућу грађу остао је ипак незнатан број таквих компромитујућих докумената углавном услед нехата, тј. несавесно обављеног посла од стране оних који су требали да их уклоне од јавности и стручњака-повесничара – тј. од стране титоистичких архивара-цензора.

Такав један „залутали“ документ се може наћи у Архиву војноисторијског института у Београду у фајлу Штаба врховне команде (ЈВУО) – Четничка архива, под ознаком К-12, 30/12. Ради се конкретно о делу излагања Моше Пијаде на Првом заседању тзв. АВНОЈ-а новембра месеца 1942. у Бихаћу. Ево, конкретно, како је овај високи члан КПЈ и њеног Политбироа кратко и јасно објаснио који је најбољи пут стварања комунистичке армије под руководством Јосипа Броза Тита:

„Потребно је зато створити толико много бескућника, да ови бескућници буду већина у држави.

Стога ми морамо да палимо. Припуцаћемо па ћемо се повући. Немци нас неће наћи, али ће из освете да пале села. Онда ће нам сељаци, који тамо остану без крова, сами доћи и

ми ћемо имати народ уза се па ћемо на тај начин постати господари ситуације. Они који немају ни куће ни земље ни стоке, брзо ће се и сами прикључити нама, јер ћемо им обећати велику пљачку.

Теже ће бити са онима који имају неки посед. Њих ћемо повезати уза се предавањима, позоришним представама и другом пропагандом... Тако ћемо постепено проћи кроз све покрајине. Сељак који поседује кућу, земљу и стоку, радник који прима плату и има хлеба, за нас ништа не вреди. Ми од њих морамо начинити бескућнике, пролетере... Само несрећници постају комунисти, зато ми морамо несрећу створити, масе у очајање бацити, ми смо смртни непријатељи сваког благостања, реда и мира..."

Након читања овог Пијадиног излагања (по овом члану Политбироа је све до недавно једна од централних београдских улица, садашња Дечанска, носила име), које је срочено у виду конкретних смерница за стратешко деловање изречених једноставним и јасним језиком без икаквог камуфлажног увијања из простог разлога, јер се и сам језик излагања морао прилагодити наобразбеној разини пучанства које је седело у сали, многе ствари и конкретни догађаји из периода (1941–1945) постају много разумљивији. Овде бисмо навели само оне најбитније:

Комунисти су се могли ослонити само на српског сељака, и то поготово са простора геноцидне НДХ, с обзиром на то да су се све друге народности чврсто определиле за колаборацију са окупатором или његовим квислинзима. Припадници других народа и националних мањина су бивали пропагандно освајани тек од јесени 1943, тј. од момента када је било свима јасно ко ће добити, а ко изгубити рат у светским оквирима што је индикативно назначено Техеранском конференцијом. Међутим, несрби су прелазили на титоистичку страну поглавито стога што им је комунистички агитпроп отворено обећавао и гарантовао нереваншистичку политику како у току остатка, тако и након рата за геноцид над Србима у току читавог рата.

Усташко-партизанска сарадња на просторима Босне, Херцеговине, Лике, Баније и Кордуна је и једнима и другима доносила конкретне користи: усташе су као јуришни шуцкор одреди римокатоличке цркве чистили западне делове Југославије од „шизматичних неверника“ док су у исто време на тај начин стварали и бескућнички пролетаријат за Титове партизане уз помоћ кога је Броз настојао да дође на власт у Београду („ослобађање“ Загребa није никада било у опцији НОВЈ-е) како би легализовао покоље Срба преко Дрине и расрби саму Србију сводећи у исто време њене остатке на словеначко-хрватску политичко-економску колонију.

Комунистичка војска Јосипа Броза Тита се поглавито кретала преко територија насељеним Србима у оквирима НДХ сакупљајући преживеле српске сељаке које је након укључивања у партизанске редове политички комесаријат партизанских одреда требао да у што краћем временском периоду морално-политички преваспита у духу борбе против „великосрпског национализма“ и послератног братског суживота управо са онима који су од српског сељака направили пролетерског бескућника, тј. материјал за комунистичку обраду.

Комунисти су плански, иако војно-тактички бескорисно, нападали јаке немачке снаге по систему „пуцај па бежи“ у Србији 1941, како би намерно створили критичну масу бескућника и осветољубивих незадовољника након немачких одмазди без икакве намере да им прискоче у помоћ и спасу их са губилишта (пример крвавог крагујевачког октобра).

Како за време, тако нарочито након рата, добростојећи српски сеоски домаћини (тзв. кулаци), као и многи други којима куће нису биле спаљене, искусили су сву жестину комунистичке освете, јер су успели да избегну судбину бескућника, а самим тим и потенцијалних Брозових сабораца који су требали да га преко српских костију и спаљених имања доведу на власт на Дедињу.